

PRAVIDLÁ PRE ORDINAČNÚ PRÁCU

Všeobecný harmonogram vikariátu

do apríla	do 31.5.	do 30.9.	do 31.12.	do 31.1.		apríl-máj
4 vikariátne cvičenia	zadanie OP téma eseje text exegézy	odovzdanie všetkých 3 častí OP do kancelárie RCB	vieroučný rozhovor v ŠO	prípadné dopracovanie OP	predordinačný rozhovor v RCB	ordinácia na konferencii CB

Ordinačná práca

- Ordinačná práca (spolu s vieroučným rozhovorom o Vyznaní viery CB v ŠO RCB) završuje teoretickú časť vikariátu. Jej prijatie a obhájenie v ŠO RCB je jedným zo zásadných krokov smerom k ordinácii.
- Cieľom ordinačnej práce je preukázať základnú teologickú orientáciu vikára a jeho spôsobilosť pracovať exegeticky a systematicky s Písmom a samostatne využívať teologickú a inú odbornú literatúru.
- Keďže ku kazateľovej teologickej práci patrí exegéza, kázanie a vyučovanie, má ordinačná práca nasledovné tri časti:
 1. exegéza zadaného biblického textu (cca. 7-10 strán A4),
 2. esej na zadanú tému (cca. 7 strán A4),
 3. rukopis troch vikárových kázaní v doslovnom znení, z ktorých jedna je vypracovaná na základe zadaného textu (bod 1) a zaznamenaná aj v audioformáte (napr. v mp3).¹
- Téma ordinačnej práce (body 1 a 2) je po dohode so ŠO zadaná Radou CB do 31. mája. Rada CB po dohode s ŠO RCB pridelí ordinandovi konzultanta, obyčajne spomedzi členov ŠO RCB. Ten prostredníctvom osobných konzultácií metodicky vedie vikára pri spracovaní ordinačnej práce. Jeho úlohou je predovšetkým spolu s vikárom ešte pred vlastným vypracovaním práce zvážiť vhodný postup, osnovu a študijnú literatúru. Počas práce dohliada na dodržanie témy a ďalších požiadaviek na ordinačnú prácu. Konzultant pripojí k odovzdanej ordinačnej práci vlastné stručné hodnotenie. Iniciatíva ku konzultáciám je vecou ordinanda, ktorý môže svoju prácu konzultovať aj s inými, ako s určeným konzultantom.
- Všetky tri časti ordinačnej práce sú spoločne odovzdané ŠO RCB najneskôr do 30. septembra toho istého roka. Práca sa odovzdáva v dvoch vytlačených exemplároch a v elektronickej forme do kancelárie Rady CB, resp. na rcb@cb.sk.

¹ Vikárov už ordinovaných v inej denominácii sa týka iba tento 3. bod.

- Ordinačná práca je hodnotená členmi ŠO RCB. Posudok ordinačnej práce by mal obsahovať najmä:
 - zhodnotenie témy:
 - Bolo dodržané zadanie práce?
 - Bol zvolený vhodný postup pri spracovaní témy?
 - zhodnotenie obsahu:
 - Nebolo niečo podstatné pri spracovaní témy zanedbané?
 - Zodpovedá teologický prístup vikára zásadám, ku ktorým sa CB hlási?
 - Jedná sa o samostatnú prácu?
 - Pracoval vikár s primeraným rozsahom literatúry?
 - zhodnotenie formy:
 - Ako je spracovaná osnova/obsah?
 - Je práca prehľadne členená?
 - Je text zrozumiteľný?
 - Aká je práca po jazykovej stránke?
 - Sú uvádzané správne citácie?
 - Ako je spracovaný zoznam literatúry?
 - záver s odporučením Rade:
 - Je možné prácu odporučiť k prijatiu?
 - Ak je to nutné, záver by mal navrhnúť spôsob odstránenia nedostatkov.

Posudok by v primeranom rozsahu mal vznesené pripomienky doložiť a vysvetliť.

Posudok je vypracovaný v písomnej podobe, odovzdaný RCB a v kópii tiež vikárovi.

- Pokiaľ ŠO RCB vyhodnotí odovzdanú ordinačnú prácu ako vyhovujúcu, doporučí ju Rade CB na schválenie. Pokiaľ ŠO RCB nájde závažné nedostatky, je vikárovi nariadené, aby inkriminovanú časť prepracoval, a to najneskôr do 31. januára nasledujúceho roku.

Manuál k exegéze

Biblia je živnou pôdou nielen kázania a vyučovania, ale aj pastorácie a zbožného života. Preto exegetická kompetencia nutne patrí k výbave kazateľa a práca s Písmom, odborná i osobná, tvorí podstatnú časť kazateľskej pracovnej náplne. Slovo Písma je Božím *slovom*, textom, ktorý je možné a nutné čítať *ako text*; zároveň je slovom *Božím*: sám Boh v ňom hovorí ku mne, k nám.

Zásadným predpokladom exegézy (i akéhokoľvek osobného čítania Písma) je pokora pred Božím *slovom* a pred *Bohom* slova, pokánie, viera a láska, očakávajúce stíšenie, osobná otvorenosť pre Božie nároky i sľuby: to všetko nesené *modlitbou* o vedenie Božieho Ducha.

Súčasťou ordinačnej práce je „čistokrvná“ exegéza, tzn. výklad textu, bez aplikácií a osobných poznámok. Používanie sekundárnej literatúry (slovníky, komentáre, a pod.) je samozrejmosťou; rozsah tejto exegézy je 7-10 normovaných strán A4. Pre potreby ordinačnej práce navrhujeme nasledovné členenie:

1. Text

„Vykladač musí najprv rozumieť tomu, čo vykladá“ (M. Heidegger). Predpokladom exegézy je dôverná znalosť vykladaného textu (ale i celého Písma) spojená so zásadnou pripravenosťou dať sa textom prekvapiť a nanovo osloviť. Znalosť oddielu možno získať jeho opakovaným pozorným, i hlasným, čítaním; porovnávaním rôznych prekladov (i cudzojazyčných); prácou s doslovnejšími či študijnými prekladmi (Roháčkov preklad, Český študijný preklad).² Veľkou výhodou je možnosť pracovať s biblickými textami v ich pôvodnom znení (hebrejsky a grécky).

2. Hlavná myšlienka

Každý text má svoju kauzu, svoju pointu, chce niečo povedať. Toto „niečo“, vyjadrené v jednej vete, je hlavná myšlienka. Nejde v nej o praktickú aplikáciu ani vieroučné zovšeobecnenie (o to, čo text „vlastne“ znamená, či ako ma oslovil a ako má osloviť mojich poslucháčov), ale ide o stručné zhrnutie obsahu textu. Napr. Mt 9,1-8: „Ježiš slovom uzdravil chromého, čím ľuďom dokázal svoju moc odpúšťať hriechy.“ Spočiatku bude hlavná myšlienka formulovaná predbežne, na základe prvého dojmu (ten je dôležitý); až potom v priebehu exegézy sa spresní. Jej úlohou je udržať prebiehajúci výklad „vo vnútri textu“; nesmie však zastrieť výhľad na detaily alebo nechať „vyprchať vôňu“ textu...

3. Kontext

Každý text má svoj kontext, súvislosť: Napr. rozpráva príbeh, ktorý sa odohráva za určitých okolností, v určitých historických či zemepisných kulisách; jedna epizóda je výsledkom a zároveň východiskom epizód iných; jedna pasáž je časťou väčšieho logického argumentu; a pod. Je pritom užitočné postihnúť trojaký kontext:

² Stačí ich vyznačiť v texte exegézy, ale nie je nutné ich uvádzať v zozname použitej literatúry.

- *kontext historický*: kedy, kde sa odohráva popisovaný dej; kto, kedy, za akých okolností a komu napísal tieto slová;
- *kontext knihy*: akú úlohu zohráva tento oddiel v súvislosti svojej biblickej knihy (začiatok, záver, zápleтка, a pod.); čo mu predchádza a čo po ňom nasleduje a aké miesto má v tomto myšlienkovom, dejovom toku; ktoré motívy knihy sa tu rozvíjajú; a pod.
- *kontext Písma*: akú úlohu zohráva tento oddiel v celku Písma (SZ, NZ)? Rozvíja niektoré motívy (exodus, zaslúbenie Abrahámovi, kráľovstvo, a pod.)? Sú v Písme k dispozícii texty, s ktorými môžeme ten náš porovnať (napr. synoptické evanjeliá)?

Dôležité pre výklad textu je pravidlo, že každý text má *svoju vlastnú kauzu*, svoje vlastné ciele, svoj vlastný výber prvkov rozprávania, a to – nepresne vyjadrené - „bez ohľadu“ na historické fakty a na zvyšok Písma. Napr. všetky evanjeliá popisujú rovnakú historickú udalosť ukrižovania, každé z nich však výberom detailov a zamlčaním iných podáva svoj *vlastný* obraz, predkladá *vlastnú* teologickú interpretáciu Kristovho kríža. Taktiež Ježišove vyčistenie chrámu má zrejme inú teologickú funkciu v rámci Jánovho evanjelia a inú v synoptických evanjeliách atď.

Pomôckou tu budú úvody do SZ/NZ, dejepisy, literatúra o dobovom pozadí SZ/NZ, komentáre.

4. Žáner

Je nutné stanoviť žáner textu. Ide o poéziu: budeme výpovede a pojmy chápať obrazne, metaforicky, intuitívne, a pod.? Ide o prózu, o rozprávanie, ktoré si činí nárok na doslovnosť? Ide o príslovia, didakticky skratkovité vyjadrenie komplexnejších skutočností? Ide o vyučujúci text?

5. Štruktúra

Každý príbeh i poetický a „náučný“ text má svoju výstavbu; každý text má svoj „myšlienkový tok“: Napr. príbeh začína väčšinou predstavením osôb a prostredia (aktéri a scéna), pokračuje zápletkou, konfliktom a rozuzlením, príp. ponaučením. Vyučujúci text epištoly má svoje tézy, ktoré pomocou dôkazov, argumentov rozvíja, dokazuje, obhajuje, aplikuje. „Klíby a väzy“ myšlienkového toku pritom bývajú spojky a častice (pretože, pokiaľ, keď, ale, teda, a pod.). I báseň má svoj „príbeh“, výpoveď, ktorú krok za krokom obrazne, imaginatívne vykresľuje. Každý text sa teda dá rozčleniť do odstavcov a pododstavcov (povahu ich vzájomného vzťahu častokrát definujú zmienené spojky, príp. častice).

Pri exegéze je veľkou pomocou štrukturovať vykladaný oddiel v textovom editore pomocou tabulátorov, a to ako na úrovni hlavných myšlienkových krokov (oddielov a pododdielov), tak i v rámci jednotlivých viet (hlavné a vedľajšie vety, vetná stavba). Graficky sa tak prejavuje „smer“ a spôsob rozprávania či argumentácie.

6. Kľúčové pojmy

Text je tvorený slovami. Hýbateľmi zmyslu sú slovesá a podstatné mená; ostatné slovné druhy bývajú pomocné. Je užitočné si v štrukturovanom texte označiť hlavné pojmy a častejšie, alebo dokonca refrénovite sa opakujúce slová či frázy (zrejme budú hrať kľúčovú úlohu). Každé slovo má svoj význam jednak „samo o sebe“, jednak v rámci textu; definujeme teda:

- „*slovníkový*“ význam: čo to ktoré slovo znamená všeobecne, v celku Písma;
- „*autorský*“ význam: každý biblický autor má svoj špecifický slovník, vlastné významové zafarbenie slov. Nestačí napr. zistiť, čo znamená „láska“ alebo „osláviť“ všeobecne, ale ako pojem používa Ján a ako Pavol atď. Obzvlášť pri pojmoch typických pre toho ktorého autora je nutné význam vymedziť na základe použitia v knihe či knihách tohto autora. Ved' „keď dvaja hovoria to isté, nie je to to isté.“
- význam slova v *texte*: slová istotne prinášajú svoj význam „so sebou“ do textu; zároveň však taktiež získavajú „novú“ náplň zo súvislosti, od ostatných slov textu, z bezprostredného okolia, zo žánru (poézia, próza, epištola...). Slovo má svoje významové spektrum; ktoré časti spektra „zažiaria,“ závisí na tom ktorom texte, v ktorom sa slovo objavuje. Novými kontextami dostáva slovo nové významy.

Pomôckou sú lexikóny, konkordancie, komentáre, atď.

7. Komentár

Po týchto prípravných krokoch môžeme konečne text súvisle komentovať, t.j. „pretlmočiť“, „prerozprávať.“ *Neaplikujeme*, iba zachytávame a vysvetľujeme tok myšlienok: „pozdĺž“ textu, v jeho historickom kontexte, rovnako tak v kontexte knižnom i biblickom („Písmo je svojim vlastným vykladačom“).

Východiskom exegézy sú *vlastné* pozorovania, *vlastné* otázky kladené textu; následnou pomôckou sú predovšetkým komentáre, výkladové poznámky, a pod.

Manuál k eseji

Vyučovanie, verejné prednášky, písanie článkov do cirkevnej i verejnej tlače patrí k teologickej práci kazateľa. Preto je súčasťou ordinačnej práce i odbornejšia esej na zadanú biblickú, teologickú, etickú, cirkevno-historickú tému. Zmyslom eseje je preukázať základnú kompetenciu a teologickú orientáciu, jeho schopnosť systematicky spracovať tému a samostatne, kriticky vyhľadávať a používať odbornú (pokiaľ možno i cudzojazyčnú) literatúru. Esej má byť štrukturovaná (úvod, stať, záver; vnútorné nadpisy...), používaná a citovaná literatúra má byť vyznačená v poznámkach pod čiarou a v pripojenom bibliografickom zozname. Rozsah cca. 7 normostrán A4.

Manuál ku kázňam

Kázanie Božieho slova je prvou úlohou kazateľa. Treťou časťou ordinačnej práce sú preto písomné podklady troch vikárových kázní, a to v doslovnom znení: dve podľa vlastného vikárovho výberu a jedno na základe biblického textu zadaného k exegéze v rámci ordinačnej práce. Táto tretia kázeň je odovzdaná ako v písomnej podobe, tak v audioformáte (najlepšie v mp3).

Formálna úprava textov

Pri formálnej úprave práce a eseje sa riadte manuálom *Ako písať záverečné práce*.

Pamätajte, že tak ako nesprávna výslovnosť je prejavom nevšímavosti voči vašim poslucháčom, tak aj nesprávny pravopis je prejavom ľahostajnosti voči vašim čitateľom.

Pre vnútorné potreby vikariátnych cvičení a vikárov CB
David Beňa, 5. mája 2010

Do slovenčiny preložila Edita Uličná
Pre potreby vikárov CB v SR upravil Ján Henžel, 31. júla 2012